

een 'gezelschap' geworden. Tijd dus om alle uitgangspunten tot het uiterste op de proef te stellen. *Wilde Lea* (1991) wordt een feest voor regisseur en acteurs. In hetzelfde jaar wordt de BMCie erkend als middelgroot gezelschap.

In 1992 regisseert het duo Dehollander-Perceval *Boste*, geschreven door kersvers huisauteur Arne Sierens. Trouw aan zijn zoektocht waarin de acteur centraal staat, organiseert Luk Perceval in datzelfde jaar een openbare repetitie om de acteur in zijn realiteit van zoekend en proberend mens te confronteren met de realiteit van de toeschouwer en de repetitieruimte (*Repetitie/1*, 1992). Samen met de bundeling *Accidenten/1*, roept deze ervaring bij artistiek leider en acteurs meer vragen op dan ze antwoorden biedt.

'In het schrijven aan *Accidenten/1* lag deze verwarring eigenlijk al aan de basis. Een round-up maken, even op adem komen en terugblikken op wat geweest is om verder te kunnen gaan. Niet dat deze round-up een bewuste daad was, integendeel. De beslissing om halt te houden kwam eerder voort uit noodzaak, koorts. Koorts omdat ik moegestreden was. Te lang had ik theater moeten maken als een soort guerrillero. Te lang heb ik mijn beide voeten tussen de deur geklemd moeten houden om te tonen dat ik bestond. De bekommernis om subsidies, werkomstandigheden, produktiemogelijkheden, etc. hadden zich als een drenkeling om mijn nek gestrengeld. Meer en meer werd ik voor pragmatische keuzes gesteld. Niet dat ik pragmatisme voor 'artieste' verwerp, integendeel. Maar onbewust werd de behoefte groot om terug te keren naar de bron, het allerbegin, de noodzaak: Waar ben ik nu eigenlijk mee bezig? Is het wel de moeite waard om de rest van je leven zo verder te ploeteren voor een klein beetje ademruimte? Wat is toch die voortdurende ontevredenheid die je telkens opnieuw drijft naar een volgende produktie?' (15/7/93)

Perceval legt gedurende zes maanden zijn artistieke verantwoordelijkheid af. Wanneer in diezelfde periode, in oktober 1992, *Vittoria Crombona* twee weken voor de première afgelast wordt, maakt de groep tijd voor een grondige bezinning. Perceval schrijft:

'De emotionaliteit waarmee argumenten werden verdedigd zal mij steeds bijblijven. Die emotionaliteit was ook het enige argument dat voor verzoening en energie kon zorgen. In die emotionaliteit bleek hoe dicht mensen wel bij mekaar wilden staan maar niet durfden. Uit die emotionaliteit bleek ook wat spelen voor een speler betekent en hoezeer hij daar anderen voor nodig heeft. Hoezeer spelen een onweerstaanbare drang is om die stromen die in je woelen naar buiten te brengen. Maar om

De Meeuw, Blauwe Maandag Compagnie / Bie Peeters

dat te kunnen moet je je pantser durven afleggen en daarvoor heb je vertrouwen nodig. Zonder dat wederzijdse vertrouwen is spelen onmogelijk.'

'Uit die emotionaliteit hebben we begrepen dat het voor ieder van ons dus levensnoodzakelijk is om daar op die plek samen te zijn, dat nest te vormen. Dat is m.i. ook de grote kracht en de ziel van een gezelschap, een ensemble. Die schaarse momenten van warmte zijn dé reden waarom je het doet en waarom je al de kloterij vandien erbij neemt. Zonder die paar momenten zou het leven op en naast het toneel ondraaglijk zijn. Precies daarom voldoet dat toneel aan een existentiële behoefte; de mens in zijn drang tot vereniging van de tegenstellingen in zichzelf en zijn omgeving, op zoek naar een nest, een huis, een halte, een plek waar hij op adem kan komen, zich kan isoleren van de chaos der dingen in een poging inzicht te verwerven. In die drin-

gende noodzaak werd de BMCie terug een gezelschap.' (15/7/93)

Maar een gezelschap is meer dan een groep theatermakers die het met elkaar moeten kunnen vinden. Over de organisatorische kant van de zaak schrijft Perceval een dik jaar later: 'Om het beste van jezelf te kunnen geven, moeten ook de beste en aangenaamste werkomstandigheden worden gecreëerd. Voortgestuwd door veeleisendheid is de BMCie uitgegroeid tot een dure geoliede machine. Op elk niveau werden/worden hoge eisen gesteld en rechtvaardig stijgt de kostprijs. Het gevolg is een druk op de programmering die lang op voorhand moet rond zijn om ons te verzekeren van de noodzakelijke inkomsten. Nog een gevolg is de aanwezigheid van gastregisseurs die door sommigen al dan niet ten onrechte in vraag wordt gesteld. En nog een gevolg is de verplichting om voor grote, en liefst volle zalen te spelen. Zo beland je als ar-